

LANNOO'S AUTOBOEK

ZUID-AFRIKA

Karin Rometsch

LANNOO'S AUTOBOEK
ZUID-AFRIKA

ON THE ROAD

LANNOO

TOP 10

1 KAAPSTAD EN HET KAAPSCHIEREILAND

Blz. 99

De *Mother City* is met de levendige V&A Waterfront en de Tafelberg nog altijd de populairste toeristische bezienswaardigheid. U moet absoluut een uitstapje maken naar de Kaap de Goede Hoop. In de Kirstenbosch Botanical Gardens maakt u kennis met de prachtige, unieke Kaapvegetatie.

2 HET WIJNGEBIED

Blz. 121

Een sprookjeslandschap met Kaaps-Hollandse huizen, omringd door tuinen en wijnhellingen. Het historische belangrijke Stellenbosch, het eerbiedwaardige wijn-goed Boschendal en de culinaire hoofdstad van het land, Franschhoek, zijn echt uniek.

3 GARDEN ROUTE

Blz. 133

Deze route door een paradijselijk deel van Zuid-Afrika bekoort natuurliefhebbers, wandelaars en avontuurlijke reizigers. Eet oesters in Knysna en voeder dikhuiden in het Knysna Elephant Park, meer afwisseling dan hier vindt u nergens.

4 WILD COAST

Blz. 155

Hoge golven beuken in op de steile klippen en creëren zo ware kunstwerken, zoals het Hole in the Wall. Rijd meer landinwaarts als u wilt kennismaken met de cultuur en de mystiek van de Xhosa.

5 UKHAHLAMBA-DRAKENSBERG PARK

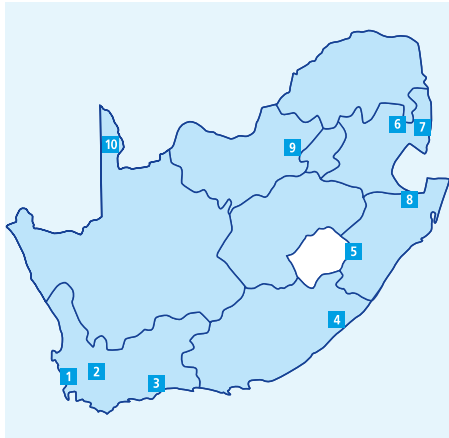
Blz. 195

De Drakensberge reiken majestueus naar de hemel, terwijl watervallen zich in de diepte storten. Arenden cirkelen door de lucht en de wandelaars bewonderen met verstomming de indrukwekkende natuur.

6 BLYDE RIVER CANYON

Blz. 220

Een blik door 'God's Window' toont meteen hoe mooi en uitgestrekt het *Lowveld* is. De route door de langste canyon van Zuid-Afrika biedt prachtige uitzichten en voert u langs bezienswaardigheden zoals Bourke's Luck Potholes en Three Rondavels, schilderachtige rotsformaties aan weerskanten van de kloof.

7 KRUGER NATIONAL PARK

Blz. 223

Nergens anders in Zuid-Afrika ziet u zoveel verschillende dieren en landschappen als in dit nationaal park, het beroemdste wildpark ter wereld.

8 ZOELOELAND

Blz. 183

Voor het ware 'Afrikagevoel' moet u in de wildparken Hluhluwe-Umfolozi en Ithala zijn. De cultuur van de trotse Zoeloes ontdekt u dan weer in Shakaland.

9 SUN CITY EN PILANESBERG

Blz. 242

Casino's, bars en kunstmatige watervallen vullen het fantastische recreatielandschap en het sprookjesachtige Hotel Palace of the Lost City vlak bij het ongerepte vulkaanlandschap van het Pilanesberg National Park, waarin echte leeuwen brullen.

10 K GALAGADI TRANSFRONTIER PARK

Blz. 257

Een schilderachtig duinenlandschap omgeeft de rivieren Auob en Nossob. Ook in deze woestijn is leven te vinden. U ziet kudden oryxen traag door het zand sjokken, Kalahari-leeuwen rusten onder de schrale vegetatie en stokstaartjes bekijken de bezoekers nieuwsgierig.

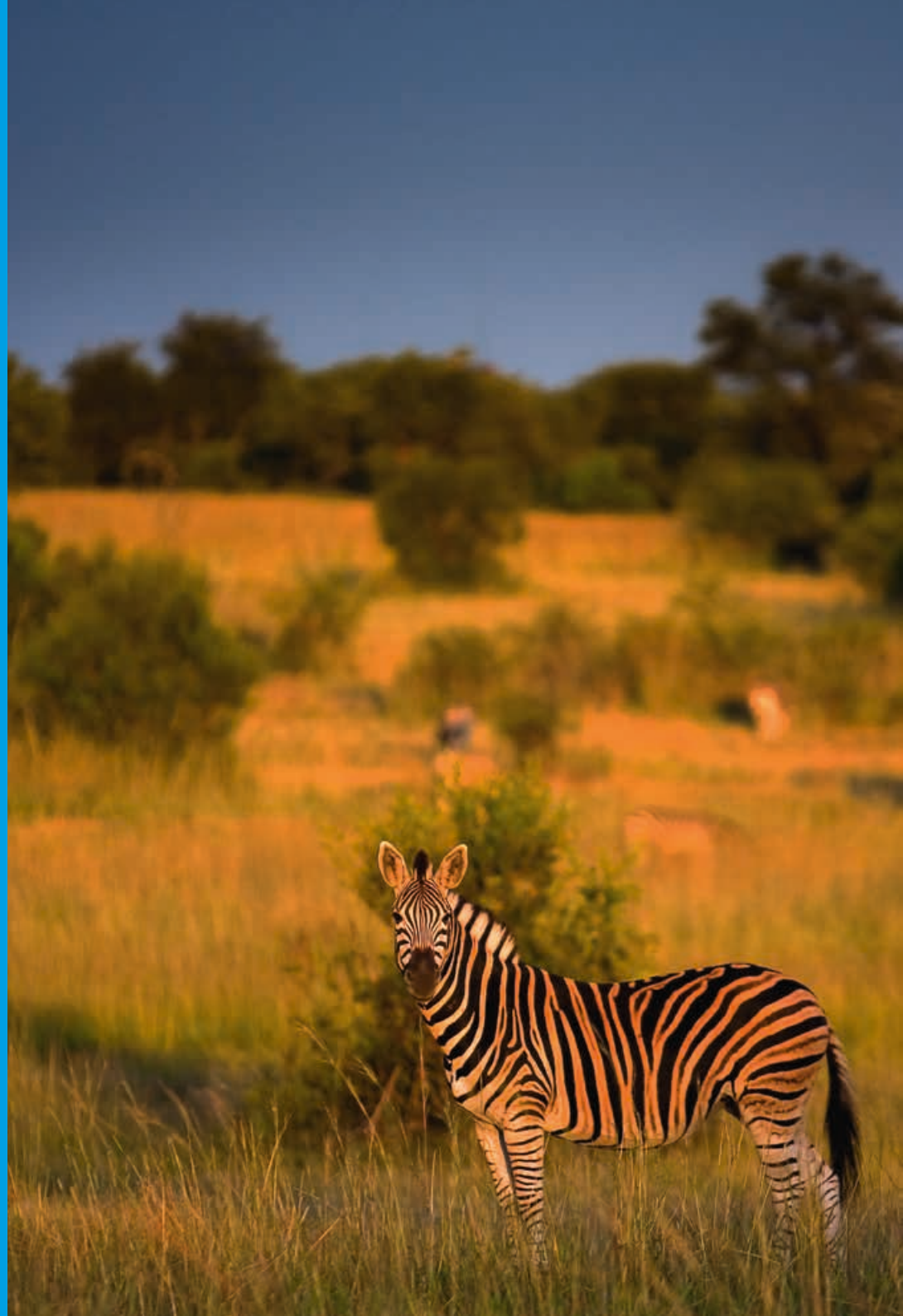

INHOUD

WELKOM IN ZUID-AFRIKA	9
De regenboognatie	
PRAKTISCHE INFORMATIE	17
OVERNACHTEN	37
DE MOOISTE ROUTES DOOR ZUID-AFRIKA	57
Kaapstad – Hermanus – Barrydale – George – Tsitsikamma National Park – Port Elizabeth – Grahamstown – Port St. Johns – Durban – Hluhluwe-Umfolozi Park – St. Lucia – Ithala Game Reserve – Barberton – Lower Sabie/Kruger National Park – Satara – Pilgrim’s Rest – Pretoria – Johannesburg – Royal Natal National Park – Giant’s Castle – Underberg – Durban	
DE MOOISTE REGIO’S VAN ZUID-AFRIKA	
REGIO 1 Kaapstad, het Kaapschiereiland en de westkust	99
Het paradijs op de zuidpunt van Afrika	
REGIO 2 Het wijngebied	121
De route voor genieters	
REGIO 3 Garden Route	133
De kuststreek die op een weelderige tuin lijkt	
REGIO 4 Karoo	145
Charmante stadjes en absolute stilte	
REGIO 5 Wild Coast	155
De echte wilde kust	

▲▲ De Zuid-Afrikaanse wijnen zijn wereldberoemd. De meeste wijngaarden bevinden zich in de Western Cape Province, in de buurt van Kaapstad

REGIO 6	Durban en zijn vakantie kust	167
	Tussen de zee en donkergroene plantages	
REGIO 7	iSimangaliso Wetland Park en Maputaland	175
	Werelderfgoed en ongerepte authenticiteit	
REGIO 8	Zoeloeland	183
	Het authentieke Zuid-Afrika	
REGIO 9	uKhahlamba-Drakensberg Park	195
	Fenomenale bergen in het binnenland	
REGIO 10	De plaats van het goud	203
	De grote steden van de provincie Gauteng	
REGIO 11	Land van goudzoekers en het Kruger National Park	217
	Goudzoekerstradities en unieke natuurervaringen	
REGIO 12	Het noorden van Zuid-Afrika	235
	Het weidse land tussen Botswana, Zimbabwe en het Krugerpark	
REGIO 13	Free State Highlights	245
	Idyllische stadjes en prachtig natuurschoon in het hart van Zuid-Afrika	
REGIO 14	Northern Cape	255
	Diamanten, duinen en zeeën van wilde bloemen	
GESCHIEDENIS		269
	Markante data en gebeurtenissen	
Plaatsnamen- en trefwoordenregister		276
Namenregister		278
Fotoverantwoording		280

▲▲ Uitzicht op de Tafelberg
in Kaapstad vanaf
Signal Hill

DE MOOISTE ROUTES DOOR ZUID-AFRIKA

— Rondreis door Zuid-Afrika —

U kunt maandenlang in Zuid-Afrika verblijven en nog altijd het gevoel hebben dat u niet alle bezienswaardigheden bezocht hebt. Kaapstad en zijn veelzijdige omgeving bieden zoveel interessants dat u het in een week niet allemaal kunt zien. Het wijngebied is op zich al een volledige reis waard en de vele wildparken maken het moeilijk er enkele uit te kiezen.

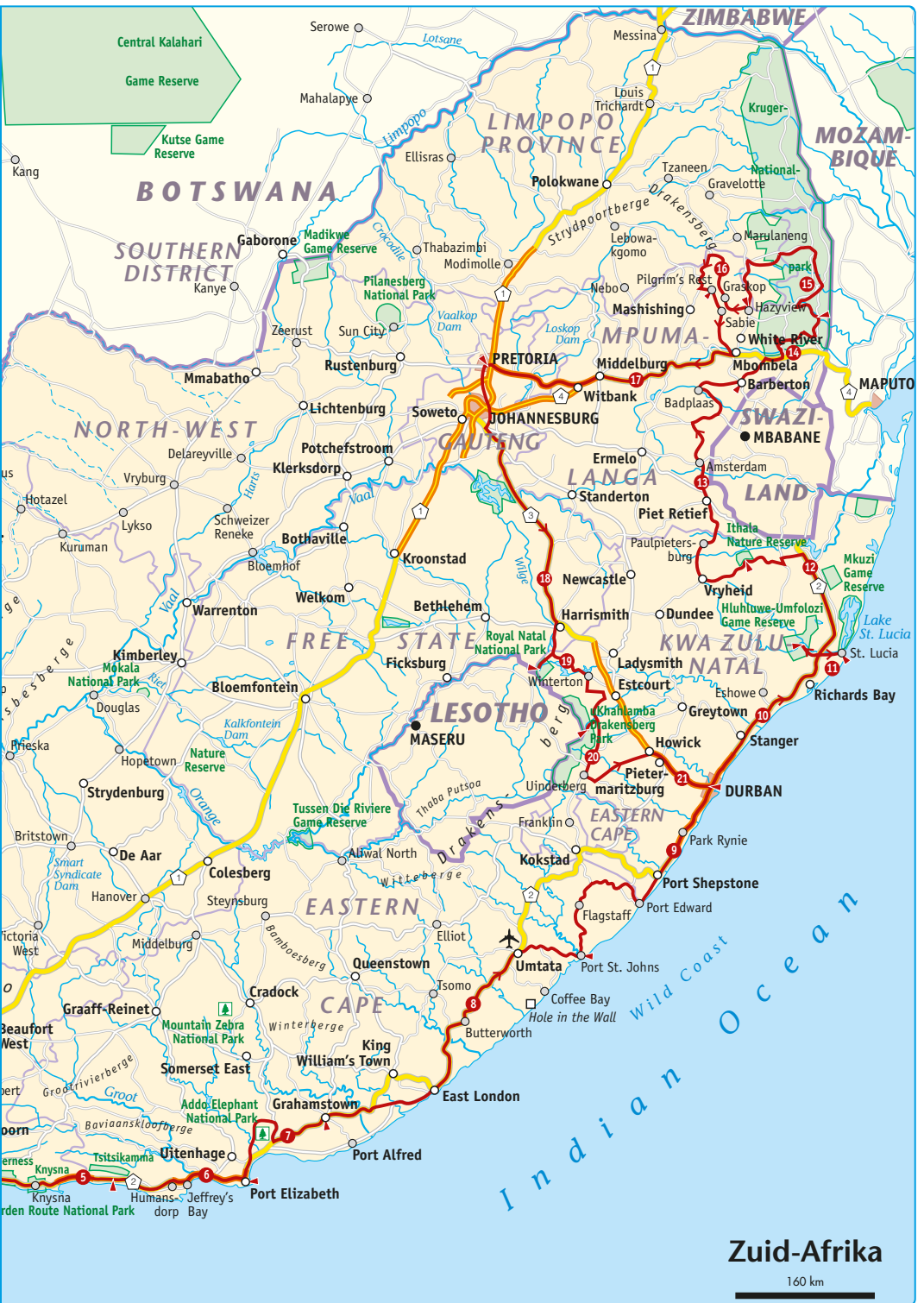
Als de reis goed georganiseerd is, volstaan drie weken om de hoogtepunten van Zuid-Afrika te zien. Maar een ding is bijna zeker: u zult zin hebben in meer en u zult terugkeren om bepaalde regio's uitgebreider te verkennen of gebieden te bezoeken die meer afgelegen zijn, bijvoorbeeld de Northern Cape met haar aparte woestijnlandschap.

Deze route begint in Kaapstad, de levendige metropool in de zuidelijke punt van Afrika, voert door het vredige wijngebied en loopt in een boog naar de kust, waar u walvissen kunt observeren of kennis kunt maken met de natuur in Wilderness en Tsitsikamma in het Garden Route National Park. In Knysna proeft u van oesters en in Oudtshoorn van struisvogelvlees. Het oude koloniatiegebied brengt de cultuur van de zwarte bevolkingsgroepen zoals Xhosa en Zoeloes dichterbij en in het spoor van de Voortrekkers leert u heel wat over de Afrikaners van Europese afstamming, die almaar dieper in Zuid-Afrika zijn doorgedrongen om daar runderen en schapen te fokken. In Grahamstown hebben zich vanaf 1820 vooral ambachtshuizen uit Engeland gevestigd en zo een Britse stempel op de stad gedrukt. De vele Indiase medeburgers geven Durban dan weer zijn bijzondere charme.

Minstens even belangrijk als de culturele is de landschappelijke verscheidenheid van Zuid-Afrika. Van de door de wind geteisterde kust over het bijna Europees aandoende wijngebied, de schrale Karoo, de indrukwekkende Drakensberge en het adembenemende uitzicht over de Blyde River Canyon tot het pastelkleurige heuvellandschap in Ithala.

Zuid-Afrika is in elk seizoen een reis waard. In de winter zijn sommige bergwegen, bijvoorbeeld de Sani Pass, gesloten en wanneer u in het regenseizoen een uitstap maakt die van de grote wegen afwijkt, moet u informeren of dat traject wel berijdbaar is.

Zuid-Afrika

160 km

Onderweg ontmoet u dieren die u tot nu alleen op televisie hebt gezien: olifanten in het Addo Elephant Park en in het Krugerpark, krokodillen en nijlpaarden in de St. Lucia Wetlands, arenden en gieren in de Drakensberge. Op een paar meter afstand observeert u leeuwen en luipaarden, hyena's en jakhalsen, kleurrijke vogels, gracieuze antilopen, imposante neushoorns en buffels. 's Nachts lachen de hyena's en bij een drankje rond het kampvuur wisselen de mensen de belevenissen van die dag uit.

1 KAAPSTAD

De 'moeder van Zuid-Afrika' op de mooiste punt van Afrika

25 km

ROUTE Tafelberg – Waterfront – City Centre

KM TIJD

0 9.00 u

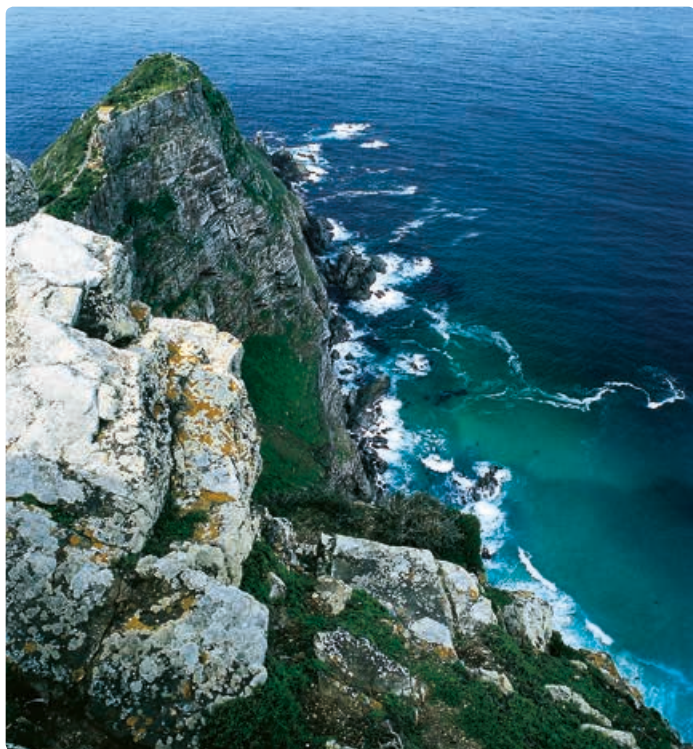
9 9.30 u

22 12.00 u
's middags

ROUTE/PROGRAMMA

Rijd via de M62 (Buitengracht en Kloof Nek Rd.) van het centrum naar de **Tafelberg**, neem de kabelbaan naar boven en trek langs Kloof en Victoria Rd. naar de **Waterfront**, lunch, daarna een bezoek aan het **Two Oceans Aquarium**. **Stadswandeling** en avondeten.

Opgelet: als gevolg van de reorganisatie van de bestuursdistricten kregen veel steden in Zuid-Afrika een andere naam zodat niet alle kaarten meer kloppen. Lydenburg werd bijvoorbeeld Mashishing en Hoedspruit werd Marulaneng...

► Ronduit legendarisch:
Kaap de Goede Hoop

Als het *tablecloth*, het beroemde wolkendek boven de bergen, niet van de partij is, moet u de dag in **Kaapstad** (zie blz. 99 e.v.) absoluut beginnen met een bezoek aan de **Tafelberg**. Vanuit de kabelbaan geniet u van een prachtig uitzicht op Kaapstad en het schiereiland van de Kaap. Op 1086 meter hoogte ziet u drie markante toppen: **Lion's Head**, **Signal Hill** en **Devil's Peak**. Smalle wandelpaden leiden de verbaasde bezoekers over een rotsachtig hoogplateau dat begroeid is met dopheide, protea's, geraniums en kleurrijke grassen. In het zuidoosten strekt zich **False Bay** uit.

De terugweg voert u langs de Atlantische kust door de wijken **Clifton**, **Sea Point** en **Green Point** naar de **Victoria & Alfred Waterfront**. Wie genoeg tijd heeft, kan hier makkelijk een hele dag doorbrengen. Daarna gaat u het beste een gedetailleerde stadsplattegrond halen in het toeristenbureau. Enkele van de historische gebouwen die u niet mag missen, zijn de **Old Clock Tower** (1882) en het **Old Port Captain's Building**. Heeft u er altijd van gedroomd duikers tussen haaien te zien zwemmen? Dat kan in het **Two Oceans Aquarium**, dat bovendien nog meer te bieden heeft: zeehonden, schildpadden en een enorme rijkdom aan vissoorten.

Bij mooi weer kunt u buiten lunchen en met volle teugen van de bonte drukte genieten. Voor de stadswandeling zie blz. 100 e.v.

Tip: als u foto's van een bedreigde diersoort, zoals een neushoorn, op social media plaatst, gelieve er dan voor te zorgen dat er geen gps-coördinaten bij verschijnen van waar u het dier zag. Anders brengt u stropers ongewild op het spoor van de dieren.

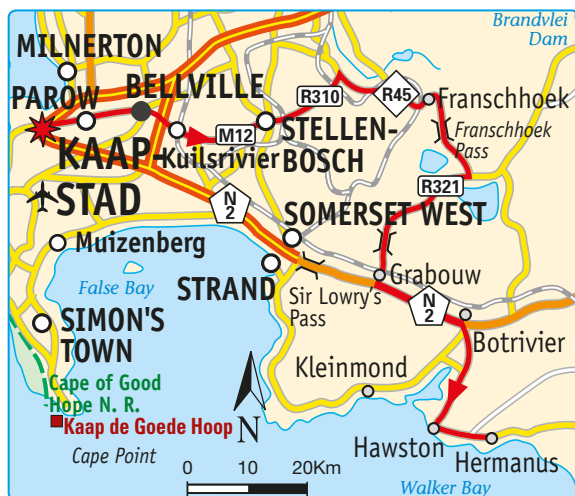
▼ Vanaf de V&A Waterfront varen boten naar Robbeneiland, het legendarische gevangeneiland waar Nelson Mandela bijna achttien jaar lang gevangenzat

Daguitstap (180 km): Volg de **M6** langs de kust en ga aan de voet van de **Twelve Apostel** naar **Hout Bay** (zie blz. 111). Daar kunt u de boot naar de zeehondenkolonies nemen. Op 600 meter boven de oceaan loopt de **Chapman's Peak Drive** (zie blz. 110), alom geroemd als een van de mooiste kustwegen ter wereld. Meer naar het zuiden komt u bij het **Cape of Good Hope Nature Reserve** (zie blz. 109) met de beroemde **Kaap de Goede Hoop** en de **Cape Point**. Op de terugweg kunt u in **False Bay** eventueel walvissen zien en kort voor Simon's Town kunt u een bezoekje brengen aan de **pinguïnkolonie** (zie blz. 113) van Boulders.

Groot Constantia (zie blz. 110) is een van de oudste wijnhuizen van Zuid-Afrika en zeker een ommetje waard. Het eindpunt van de uitstap is de **Kirstenbosch National Botanical Garden** (zie blz. 111-112) met meer dan vierduizend plantensoorten. Als u nog niet moe bent, kunt u de kabelbaan nemen naar de Tafelberg en vanaf daar een blik werpen op de verlichte metropool.

Museum van de Caab: het museum biedt een duidelijk inzicht in de geschiedenis van het wijngoed Solms-Delta, ten noordwesten van Franschhoek (R45, Delta Rd.), T (021) 874 3937, www.solms-delta.co.za

2 AAN DE KAAP VAN HET EDELE VOCHT

Opweg in het wijngebied

203 km

ROUTE Kaapstad – Stellenbosch – Franschhoek – Franschhoek Pass – Sir Lowry's Pass – Elgin – Hermanus

KM	TIJD	ROUTE/PROGRAMMA
0	9.00 u	Rijd van Kaapstad via de M22/M12 naar
48	10.00 u	Stellenbosch . Bezichtiging, verder via de R310 naar
60	12.30 u	Boschendal . Lunch, rond 14.00 u verder via de R310/R45 naar
85	15.00 u	Franschhoek , bezoek aan het Huguenot Memorial Museum, verder via de R45/R321 (Grabouw), de N2 tot aan Botrivier, daar in de richting van Hermanus naar het zuiden afslaan.
203	18.00 u	Hermanus .

Fraaie, witte huizen in Kaaps-Hollandse stijl, imposante eiken en het schilderachtige berglandschap op de achtergrond maken van **Stellenbosch** (zie blz. 127-128) een van de mooiste stadjes van het land. Door de ideale ligging in de vruchtbare Jonkershoek Valley, met de gezapig meanderende Eerste River, is het tegelijk het belangrijkste centrum van de Zuid-Afrikaanse wijnbouw. Kuier door de Dorp Straat met haar historische gebouwen en breng een bezoek aan het Stellenryck Wine Museum en de kruidenierswinkel Oom Samie se Winkel. Rond het voormalige paradeplein De Braak liggen de Coachman's Cottage (1790), de missiekerk (1823) en het Kruithuis (1777), de oude opslagplaats voor buskruit.

Het **wijngebied Stellenbosch** omvat nu de regio's Greater Simonsberg, Stellenbosch Berg, Helderberg, Stellenbosch Hills en Bottelary Hills met in totaal ruim 150 leden. 32 wijnhuizen bevinden zich in de directe omgeving van Stel-

lenbosch, met daaronder beroemde namen zoals **Blaawklippen**, **Delheim**, **Lanzerac**, **Spier** en **Zevenwacht**.

Voor de lunch trekt u verder over de **Helshoogte Pass** naar een van de oudste wijnhuizen, **Boschendal** (1685, [zie blz. 123](#)). Daar kunt u eten in het uitstekende restaurant (reserveren: T 021 870 4273/4), u bestelt een *light lunch* in het café of u koopt een picknick en gaat gezellig onder de bomen in het park zitten. Daarbij proeft u natuurlijk een van de overheerlijke wijnen!

In **Franschhoek** ([zie blz. 122-123](#)), de 'hoek van de Fransen', informeert het **Huguenot Memorial Museum** over de geschiedenis van de Franse hugenoten die naar deze uithoek in Afrika vluchtten en hier tot vandaag topwijnen produceren. Via talrijke bochten stijgt u naar de **Franschhoek Pass** en geniet u van een prachtig uitzicht op het wijngebied.

Aan de andere kant van de N2 is het landschap duidelijk vlakker. Het voert u naar de kust en verder naar **Hermanus** ([zie blz. 135-136](#)). Als u regelmatig stopt, kunt u voor die moeite beloond worden en walvissen te zien krijgen.

▲ Stellenbosch is wereldwijd bekend om de wijnen die er worden verbouwd

3 ZINGENDE WALVISSSEN EN SPRINGENDE DOLFIJNEN

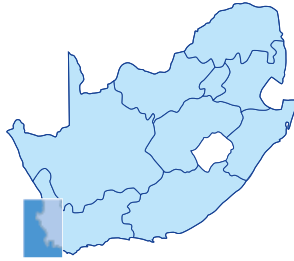
De walvisroute

282 km

ROUTE Hermanus – Cape Agulhas – Bredasdorp – Swellendam – Barrydale

KM	TIJD	ROUTE/PROGRAMMA
0	9.00 u	In Hermanus te voet over het Cliff Path, bezoek aan het Old Harbour Museum en rond 10.30 u vertrekken via de R326/R316/R319, langs Napier en Bredasdorp naar
137	12.30 u	Cape Agulhas , korte wandeling en lunch, verder langs de R319 en de N2 naar
239	15.00 u	Swellendam . Bezoek aan het Drostdy Museum Complex (ca. 2 uur). Verder via de N2 en de R324 naar
282	18.00 u	Barrydale .

REGIO I

▲▲ Kustrotsen van het Robberg Nature Reserve bij Plettenberg Bay

◀◀ Gezicht op Kaapstad met op de voorgrond het Groenpuntstadion, gebouwd voor het wereldkampioenschap voetbal in 2010

KAAPSTAD, HET KAAPSCHEREILAND EN DE WESTKUST

— Het paradijs op de zuidpunt van Afrika —

Kaapstad is ongetwijfeld een van de mooiste steden ter wereld en is prachtig gelegen. De *Mother City* van Zuid-Afrika biedt onnoemelijk veel mogelijkheden voor een aangenaam verblijf met veel afwisseling. Vanuit Kaapstad kunt u het landschappelijk aantrekkelijke Kaapschiereiland verkennen, er zijn heerlijke kustwegen, natuurparken met de gevarieerde *fynbos*-begroeiing, mooie baaien en natuurlijk alle soorten stranden.

Aan de westkust, in het gebied ten noorden van Kaapstad, verandert het landschap in de lente in een zee van wilde bloemen. Alles wat geen rots of zand is, schittert dan in vrolijke kleuren. Plaatsen aan de Atlantische kust die een bezoek zeker waard zijn, zijn het vogelparadijs West Coast National Park en het rustige stadje Langebaan. Meer landinwaarts, geflankeerd door de stadjes Citrusdal en Clanwilliam, lokken de fraaie Cedarberge liefhebbers van buitenlucht en dagjesmensen uit de hele Kaapregio.

1 1 KAAPSTAD

Het witte en uitgestrekte stadscentrum vult de halve cirkel tussen de heuvels Devil's Peak, Signal Hill en Lion's Head. Daarachter verrijst majestueus de

Tafelberg. De meest zuidelijke grote stad van Afrika betovert door haar unieke sfeer en de aantrekkelijke mix van oude Kaaps-Hollandse en victoriaanse huizen enerzijds en typisch grootstedelijke wolkenkrabbers en moderne architectuur anderzijds. De moskeeën van de wijk Bo-Kaap en de cultuur van de Kaapse Maleiers zorgen voor een exotische flair. Musea en galeries nodigen u uit u aan al het moois te vergapen, winkels bieden alles aan wat u zich maar kunt indenken en lokken kooplustigen. De vele, uitnodigende terrasjes zijn ideaal voor een pauze tussendoor, het culinaire aanbod in de restaurants is multicultureel en meestal ook overheerlijk. En de Victoria & Alfred (V&A) Waterfront, met zijn vele bars en restaurants, is de ideale plek voor een avondwandeling door de stad.

Op 6 april 1652 ging Jan van Riebeeck in de Tafelbaai voor anker. Hij werkte voor de Nederlandse Oost-Indische Compagnie en had de opdracht gekregen aan de Kaap een verversingsstation op te bouwen voor de schepen die op Azië voeren. Dat betekende het begin van Kaapstad. Wat begon met enkele tientallen mensen, groeide uit tot een metropool die nu meer dan 4,3 miljoen inwoners telt. Sinds de afschaffing van de apartheid in 1994 en de opheffing van de internationale economische sancties leeft de stad almaar meer van het toerisme. Kaapstad is de stad waar de regering zetelt, toch in de eerste helft van het jaar, in de tweede helft van het jaar wordt het land bestuurd vanuit Pretoria, de hoofdstad van Zuid-Afrika.

Kaapstad te voet

Om de veelzijdigheid en schoonheid van de metropool te leren kennen, heeft u eigenlijk verschillende dagen nodig, want de historische gebouwen in het centrum, de interessante musea rond de Company's Garden, de wijk Bo-Kaap waar de Kaapse Maleiers wonen en de Victoria & Alfred Waterfront zijn allemaal de moeite waard. Maar tijdens de hieronder beschreven stadswandeling krijgt u toch al een

idee van wat deze stad te bieden heeft. U kunt ook een wandeling met een gids maken, *Footsteps to Freedom* is een gegidste wandeling waarbij u veel achtergrondinformatie krijgt.

Het eerste deel van het stadsbezoek loopt van **Adderley Street** naar de **Company's Garden**. Adderley Street is de vroegere hoofdstraat en nog altijd de populairste winkelstraat. Als u er in zuidelijke richting doorheen loopt,

De twee uur durende rondrit met de rode, open dubbeldeksbus is ideaal voor een eerste kennismaking. Van de haven rijdt u door het centrum en dan omhoog naar het uitkijkpunt Signal Hill, verder naar de stranden van Camps Bay en Clifton en terug naar het centrum.
www.citysightseeing.co.za

komt u langs de ❶ **Groote Kerk** (1678), een van de oudste kerken van Zuid-Afrika. Ze heeft een nog oudere klokkentoren (1701) en een erg fraaie kansel. Recht tegenover de kerk staat de ❷ **Slave Lodge**. Die werd in 1679 gebouwd om slaven in onder te brengen en fungeerde tot 1967 als zetel van het hoog-gerechtshof en als postkantoor. Nu is het een museum met als thema *From human wrongs to human rights*. U komt er onder het thema 'From human wrongs to human rights' meer te weten over de geschiedenis van de slavernij in Zuid-Afrika. Vlakbij, in Wale Street, staat de ❸ **St. George's Anglican Cathedral**. Dat is de moederkerk van de anglicanen en de zetel van de aartsbisschop van Kaapstad. Ten tijde van de apartheid was het ook een toevluchtsoord voor critici van het regime.

Waar Adderley Street in Government Avenue overgaat, staat een van de meest indrukwekkende gebouwencomplexen van de stad, de ❹ **Houses of Parliament** en het **Tuynhuis**, de residentie van de president. Als het parlement zetelt, kunt u vanaf de bezoekersgalerij naar de debatten van de politici luisteren. Ook de bibliotheek, met haar unieke, 50.000 stukken tellende Mendelssohncollectie is vrij toegankelijk. Daarna moet u beslist een wandeling maken door de prachtige plantsoenen van de ❺ **Company's Garden**.

In en rond het park vindt u enkele **musea** die een bezoekje waard zijn. Aan de oostkant, in de wijk Gardens, ligt de ❻ **S.A. National Gallery**. Daar kunt u meer dan zesduizend werken zien van Zuid-Afrikaanse kunstenaars en foto's over het leven van de zwarten in de townships. Een eindje verder, in Hatfield Street, komt u bij de **grote** en de **oude synagoge** (1863). In de laatste is het ❼ **Jewish Museum** gevestigd en sinds 1999 ook een **Holocaust Museum**. Als u Government Avenue oversteekt, bereikt u aan de andere kant van het park het ❽ **S.A. Museum**. Dat laat u kennismaken met de geschiedenis van de mens in Afrika, van de steentijd tot de komst van kolonisten op de Kaap. Vooral de voorstelling van de verschillende etnische groepen die in Zuid-Afrika leven, is indrukwekkend. Op het terrein van het museum bevindt zich ook het **Planetarium**, waar u de sterrenhemel van het zuidelijk halfrond leert kennen.

► Kaapstad wordt vaak de mooiste stad ter wereld genoemd

